

Hvad børn ikke ved... har de ondt af

Fortielser og bortforklaringer overlader børn til at skabe deres egen forståelse... misforståelse og mistrivsel

Karen Glistrup

www.familiesamtaler.dk

www.snak-om-det.dk

KLIENTENS BØRN... ER DE OGSÅ MIT ANSVAR?

Artikel i Tidsskrift for Psykoterapi nr. 1, 2015

Når børn er pårørende

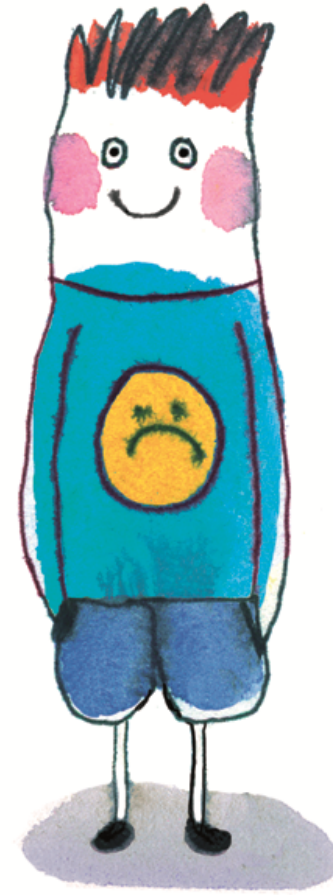
Paradoks:

Trods HØJ politisk prioritering
gennem 20 år

Der er fortsat ALT for mange
oversete børn:

"Der var ingen, der så mig...!"

De store spørgsmål er:

- Hvordan finder vi børnene
- Hvordan hjælper vi dem bedst?

Børn får diagnoser som aldrig før

Vi ved i dag, at et barns symptomer ofte kan forstås som signaler på mistrivsel i vigtige relationer i barnets liv

Børne- og ungdomspsykiater Søren Hertz skriver i sin nye bog: 'Børn og unge, psykiatri og samfund':

"... Mange børn og unge bliver beskrevet uden at blive forstået. De føler sig forkerte, afmægtige og fastlåste..."

Et program ... sådan cirka

- Overordnet: At forstå barnets perspektiv
- Om udbredte vrangforestillinger
- 'Sandheder om børn' anno 2018
- 'At hjælpe forældre med at få snakket med deres børn om den virkelighed, de er sammen om'
- Om bogen: *"Snak om det... med alle børn"*

Pause med kaffe og kage ca. midtvejs

Støt mit arbejde ved at købe nogen bøger - tak 😊

Min faglige baggrund:

Socialrådgiver og familiebehandler kommunalt regi

Socialrådgiver i psykiatrien, supervisor og familieterapeut MPF

1997-2007:

Projektleder i Aarhus Amt og Aarhus Kommune: udviklet indsatser med **familiesamtaler**, **samtalegrupper** og skabt et spændende samarbejde med de **praktiserende læger**

Siden 2007 klinik i Ry:

Samtaler med børn, unge og voksne, sammen og hver for sig

Konsultation og supervision, kurser og foredrag

Skaber 'Snak om det – bøger' sammen med Pia Olsen:

Snak om det ... ned alle børn – en bog om angst, depression, stress og traumer

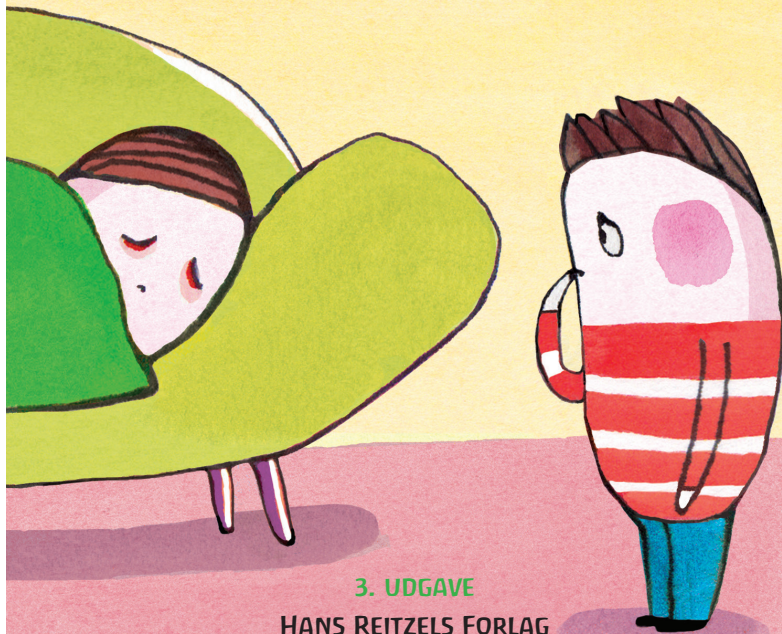
Indeni mig ... og i de andre – en bog om børn og følelser (Gyldendal, 2015)

Far, mor ... og børn – en bog om liv i familien (Gyldendal, primo 2018 ☺)

KAREN GLISTRUP

HVAD BØRN IKKE VED ... HAR DE ONDT AF

BRYD TAVSHEDEN

3. UDGAVE

HANS REITZELS FORLAG

Karen Glistrup

SAG MIR DIE WAHRHEIT

Vorwort
von Jesper Juul

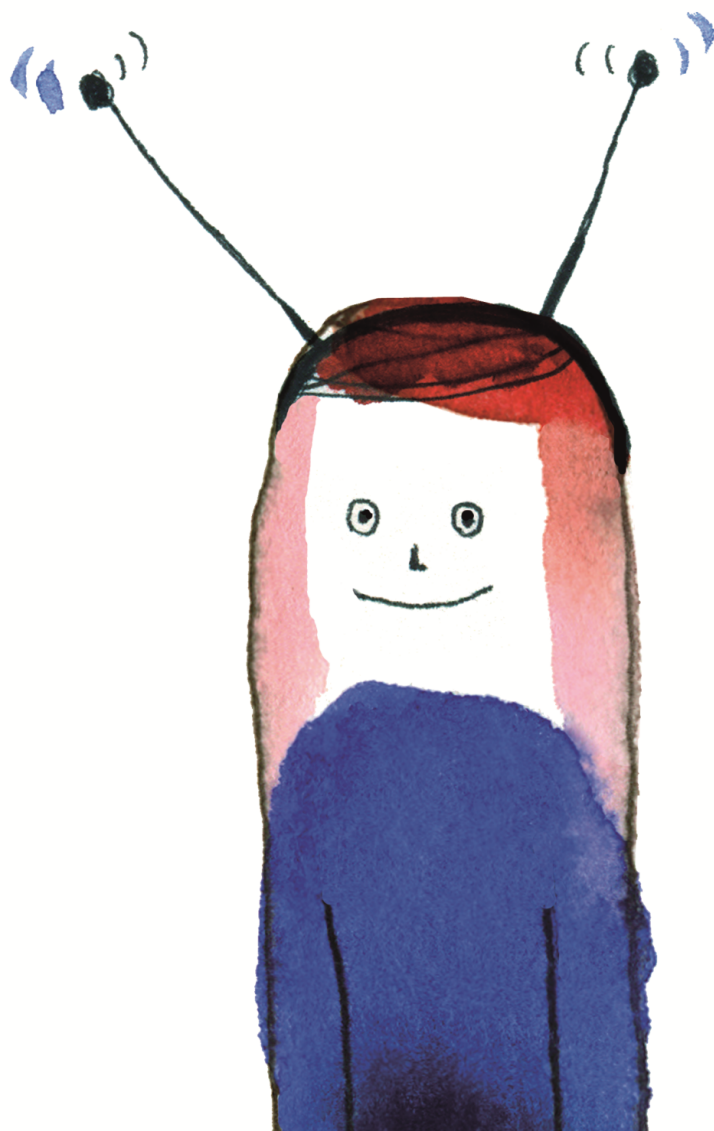

Helfende Gespräche
mit Kindern bei Krankheit oder
Krise der Eltern

BELTZ

Udbredte 'vrangforestillinger' om børn ... anno 2017:

- "Børn involveres kun i det, vi fortæller dem om"
- "Børn skal have en vis alder, før man kan snakke med dem om svære ting"
- "Børn, der mistrives, kan kendes på deres signaler ... og de vil fortælle det til os, hvis de bekymrer sig"
- "Hvis vi lærer at stille de rigtige spørgsmål, kan vi få børn til at lukke sig op!"

- **Børn sanser alt og de forsøger at skabe en sammenhæng**
- **Børn har brug for, at voksne omkring dem fortæller dem – og er sammen med dem - om den virkelighed, de er en del af**

**Fortielser skaber to stærke
grundfølelser hos forældrene og barnet:**

Forkerthed og skam

- to følelser, som er knyttet til
'den, jeg er'

Hvad styrker børn?

Barnets tanker om sig selv, danner selvet:

Enten:

Der er noget galt med mig ...

Jeg kan ikke stille noget op...

Eller:

Jeg er helt OK og jeg skal nok klare de
udfordringer, som jeg møder i mit liv...

D. Stern, hjerneforskningen og alle erfaringer siger:

- Måden, hvorpå mennesker bliver mødt på, er afgørende for hvordan vi udvikler os
- Det gælder både det spæde barn, det lille og det store barn, den unge, den voksne og det ældre menneske
- Løgstrup sagde det også... Nyt begreb: Mellemmenneskelig neurobiologi

Det styrker børns sunde udvikling at have

Oplevelse af sammenhæng:

Begribelighed

Meningsfuldhed

Håndterbarhed

(Aaron Antonovsky)

Italesættelsen styrker hjernens sunde neurale udvikling

- Tavshed overlader barnet til sin egen forståelse
- Italesættelsen af barnets oplevelser vil integrere de tre lag (Model: Paul McLean) i hjernen:

At være i en nær relation med et menneske, som

- er i ubalance
- er ude af sig selv
- har svært ved at mærke sig selv
- ikke er sig selv
- har mistet troen på sig selv
- har uro og angst
- har svært ved at mærke sine egne og andres grænser

... Hvordan er det for mig?

... Hvordan er det mon for et barn?

- Vi ser og taler om virkeligheden med det lille nyfødte barn
- Senere ændrer vi adfærd
- Børnene har fortsat brug for, at vi ser dem i deres virkelighed og taler med dem om det, de oplever

Børn og unges mentale sundhed

jf. Vidensråd for Forebyggelse:

Strukturelle risikofaktorer:

- At vokse op i fattigdom eller som flygtning

Risikofaktorer i skole- og lokalsamfund:

- Marginalisering og mobning

Familiemæssige risikofaktorer:

- at mangle fortrolig kontakt med sine forældre
- at have forældre, som har langvarige psykiske problemer
- at have forældre, som har misbrugsproblemer
- at være udsat for omsorgssvigt, mishandling og overgreb

Det handler i bund og grund om kontakt, åbenhed og kærlige budskaber

- Kernen i mange menneskers eksistentielle kriser, psykiske smerte og lidelse består af længsler og savn.
- Længsler efter at nogen eller et bestemt menneske skulle have sagt noget, som ikke blev sagt.

Barnet har behov for at:

- blive set som et sundt barn
- blive mødt og spejlet i en hjertelig kontakt
- blive taget alvorligt
- have relevant viden
- lære at afgrænse sig og skabe sindsro

At snakke med børn
om forældres psykiske
lidelser og andre
- for de voksne -
følsomme emner

Familiesamtaler i psykiatrien: "Den danske model"

- Dér hvor den sindslidende forælder får behandling, er den psykiske lidelse ikke et tabu
- Den sindslidende far eller mor får tilbud om hjælp til at tale med børnene om hvad der er galt
- Familiesamtalen varetages oftest af personale i psykiatrien, som har fået særligt kursus
  - Først en samtale med forældrene
  - Herefter 1-2 samtaler, hvor børnene er med måske yderligere støtte ...
- Alle 5 regioner i Danmark har dette tilbud ☺

Om familiesamtalen:

Det er hverken familieterapi eller familiebehandling
Men en hjælp til at få brudt fortællinger overfor børnene

1: En grundig samtale med forældrene

2: Forældrene får hjælp til at få taget hul på en snak
med børnene om den virkelighed, de er sammen om

Børnene bliver lettet, hele familien får bedre kontakt
med hinanden

... de voksne får det også bedre!

Hvad ved børn
f. eks. om psykisk
sygdom ?

BT

FREDAG 8. APRIL 2016

PÅRØRENDE
SAVNER HJÆLP

Ekstra
Bladet

PSYKISK
SYGE
GÅR
AMOK

TRE
PÅ ET
DOGN

TØGKAPREREN

SEXSTALKEREN

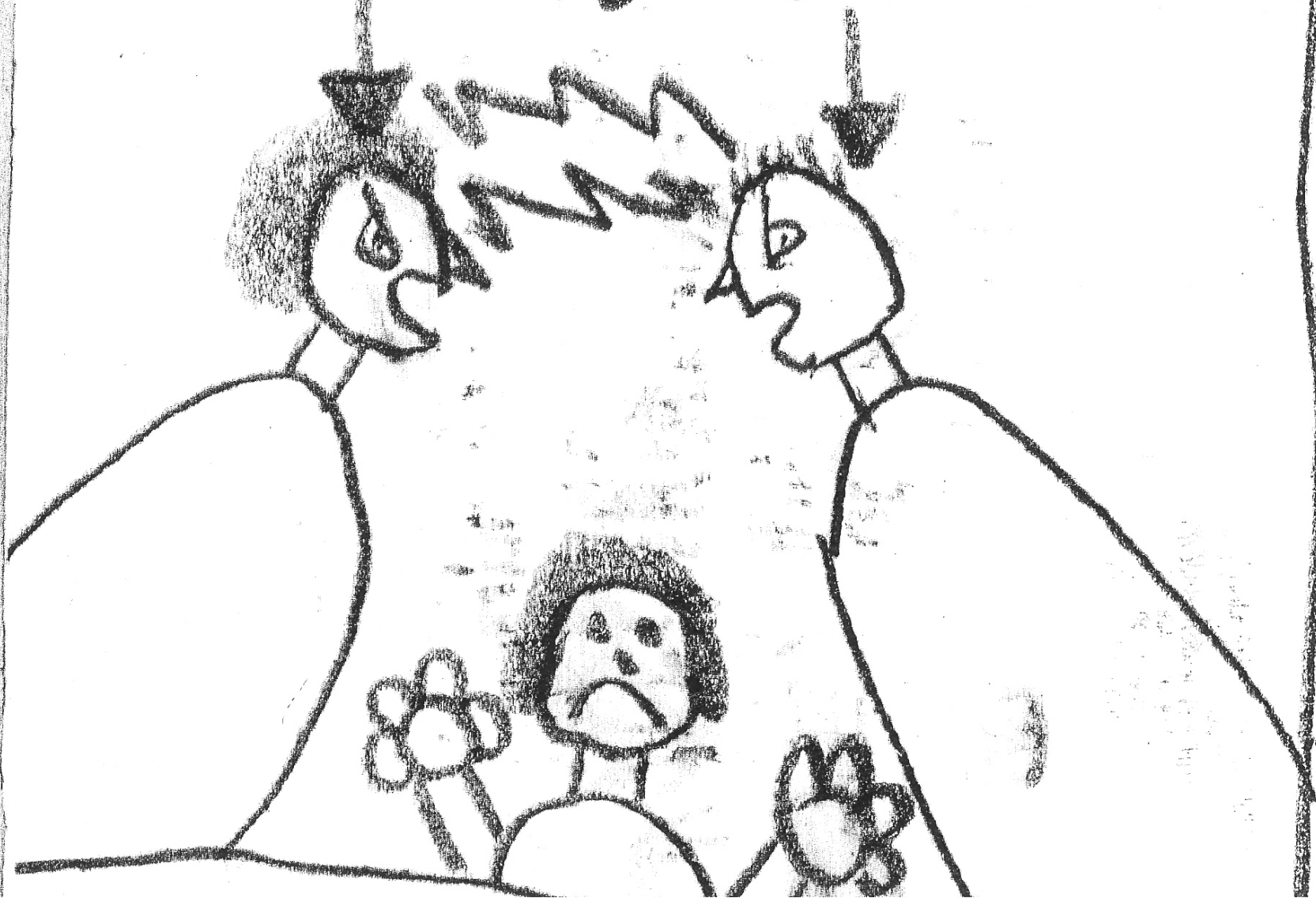
VANVIDS-SKYTTEN

HUSK! TIPSBLADET MED AVISEN I DAG

Det er godt at snakke om det hele:

MOROG-FAR

Pas på med dine spørgsmål!!

- Normalt tænker vi, at en samtale opbygges af spørgsmål og svar
- Når et barn er i tvivl om alt, kan spørgsmål opleves ubehagelige
- Det, som det usikre barn længes efter, er 'gaver' og oplevelsen af, at der er nogen, som forstår, hvordan det er, at være mig

FORTÆL børnene, at der findes MANGE forskellige psykiske sygdomme

FORTÆL, at der er mange helt almindelige børn, som har forældre, der er ramte

FORTÆL, hvad du evt. selv kender til psykisk sårbarhed

FORTÆL, hvordan du forestiller dig (vis det med dine øjne 😊), at det må opleves og føles for barnet, som du snakker med

Om spejling: tjek film m. Lars Røgilds på Facebook Snakomdet 😊

snak om det ... med alle børn

- Bogen er på én gang skrevet til små børn, større børn, unge og voksne
- Den hjælper forældrene til selv at få taget hul på snakken med børnene
- Den tilbyder et sprog om sindets sårbarhed, der almengør og mindsker skammen

